

барвників. Використовується також як корм для тварин і органічне добриво. *Sambucus nigra* має фітонцидні та інсектицидні властивості, її можна застосовувати в боротьбі проти агрусової п'ядениці, чорносмородинового кліща (Kaack, 1990, Seabra et al., 2010).

Досліджено, що стандартизований за антоціанами *in vitro*, екстракт чорної бузини європейської мав антибактеріальну активність проти грамполозитивних бактерій *Streptococcus pyogenes*, стрептококів груп С і G і грамнегативних *Branhamella catarrhalis*. Він також показав прямий інгібуючий ефект на розмноження патогенного вірусу грипу людини (типів А і В).

Мікророзмноження бузини є методом вирішення ряду проблем: бузина є чутливою до ряду вірусів та інших патогенів, розмноження *in vitro* дозволить отримати рослини, вільні від патогенів.

Дослідженням мікротонального розмноження займалися науковці із Австрії. Їхньою метою було задовольнити потребу в сертифікованому посадковому матеріалі. Розроблено ефективний протокол для розмноження та для подовження пагонів і вкорінення рослин *Sambucus nigra* з використанням регуляторів росту різної дії. Також було проведено оцінку двох комерційних інокулянтів арбускулярної мікоризи для покращення процесів адаптації *ex-vitro*. Обидва інокулянти значно підвищили виживаність, довжину пагонів та коренів рослин бузини. Також було проведено дослідження отримання оздоровлених рослин бузини за допомогою методів термотерапії та хемотерапії з подальшою культурою апікальних меристем. Було оптимізовано культуральні середовища для мікророзмноження (Krawitz, 2011).

Sambucus nigra є поширеною культурою в дикій формі, проте культивування її *in vitro* допоможе збільшити коефіцієнт розмноження та забезпечити генетично однорідний посадковий матеріал.

ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІНІЙ ОГІРКА ЗА ПРИДАТНІСТЮ ДЛЯ КОНСЕРВУВАННЯ

ЯЩИК М. В. - здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна
РУДІК О. Л. - д-р с.-г. наук, професор, науковий керівник
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

Актуальність. У переліку овочевих культур огірок (*Cucumis sativus* L.), в Україні та більшості країн Європейського Союзу, займає одне із провідних місць. Він широко представлений в раціонах у свіжому та консервованому вигляді, що зумовлює достатньо великі об'єми виробництва такої сировини. Його плоди цінують за смаковими та поживними властивостями, хоча достатньо відоме його застосування як дієтичного, та народного лікувального і косметичного засобу.

Мета. Плоди огірків залежно від призначення повинні відповідати певним вимогам, що суттєво покращить економічні результати виробництва та споживчі властивості продукту. Залежно від напряму використання плодів та уподобання споживачів суттєво різняться вимоги до сировини та відповідно запроваджених сортів чи гібридів культури. За виробничої систематикою серед сорто-гібридного складу розрізняють об'єкти універсального призначення, салатного споживання, а також соління та консервування. Вони можуть мати більш широке використання, проте потребують відповідних специфічних характеристик. Особливо за промислового товарного виробництва продуктів харчування. Сорти чи гібриди огірків призначені для консервування, не повинні утворювати пустот, повинні мати рівні хрусткі та смачні плоди. Для консервування використовують плоди стандартних визначених розмірів. Для сортів салатного типу розміри та форми не мають такого визначального значення, однак вони повинні мати ніжну шкірку та відповідні високі смакові властивості свіжої продукції. Сорти призначені для соління не повинні утворювати в процесі переробки пустот, повинні бути однакового стандартного розміру, хрусткими і смачними. Сорти та гібриди універсального призначення повинні відповідати усім вимогам - якомога повніше задовольняти всім зазначеним вимогам. Зазвичай для переробки використовують огірки визначених розмірів - корнішонного типу або інші сортоформи.

Незважаючи на високу частку споживання огірків у свіжому вигляді, зважаючи на цілорічне стабільне споживання переробленої продукції, більша частина плодів огірків поступає на консервування. За результатами проведених в Україні маркетингових досліджень виробництво огірка для салатного споживання у свіжому вигляді переважно забезпечується повністю, тоді як для консервної промисловості, особливо з перспективою розширення експорту, вітчизняного огірка не вистачає. Зважаючи на значний попит у країнах

Євросоюзу та інших економічних партнерах нашої держави та динаміку експорту консервованої продукції, така спеціалізація вирощування огірків є об'єктивно необхідною та має велику перспективу у разі дотримання вимог.

Селекція огірків достаньо прибуткова діяльність і є необхідним елементом сучасного виробництва. В Україні та закордоном відбувається безперервний селекційний процес створення нових сортів та гібридів. Це потребує в конкретних ґрунтов-кліматичних умовах їх оцінки за урожайністю та показниками якості відповідно до призначення та технології використання. Це є окремим виробничо важливим напрямком пошукових робіт та робить такі дослідження актуальними.

Дослідження проводили на селекційно-випробувальній станції «Bayer» Каховського р-ну Херсонської області. Ґрунт дослідної ділянки чорнозем південний середньо суглинковий. Для сівби використовували гібрид F₁ двох перспективних ліній. Варіанти досліду розміщували систематично у чотирьохкратному повторенні, площа ділянки складала 72 м² (6x12 м).

Технологією згідно існуючих вимог було передбачено отримання плодів групи пікуль Small size діаметром від 1 см, корнішонів Large size діаметром від 3 -3,5 см та зеленців Trial що мають діаметр плоду від 5 см.

Норма висадки розсади складала для пікулів (SS) 33,3 тис. шт./га, корнішонів (LS) та зеленців (TR) 50 тис. шт./га. Відстань між рядами складала 2 м. На кінець сезону фактична густина становила відповідно 33 та 47,5 тис. шт./га.

Висів насіння для отримання розсади виконували III декади квітня по I декаду травня, сходи починали з'являтися на 4 добу. Висадку розсади проводили SS у I декаді травня, LS II декаді травня та TR у II декаді травня відповідно.

У період вегетації проводили заходи проти несправжньої борошнистої роси (переноспорозу) *Pseudoperonospora cubensis*, пурпурової плямистості (дидимела) *Didymella applanata* Sacc, сірої гнилі *Botrytis cinerea* Pers. використовували препарати Ридоміл Голд, Курзат Р, Превікур, Квадріс, Серенада, Інфініто. Також проводили заходи проти павутинного кліща *Tetranychidae*, трипсів *Thysanoptera*. При цьому застосовували препарати Актофіт, Конфідор, Деціс f-Люкс, Веримарк в рекомендованих нормах. Такі заходи дозволили утримувати контрольовану популяцію шкочочинних організмів на нешкодочинному рівні.

У цілому на ділянках було проведено від 20 до 22 вибірок що було зумовлено як технологією так і тривалістю періоду продуктивного плодоношення окремих ліній. Типи вибірки лінії суттєво впливали на її урожайність та надходження продукції (табл. 1).